

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมหาชนอย่างมาก เกิดภาวะวิกฤตทำให้สังคมปัจจุบันเกิดความย่อหย่อนในการอบรมปมนิสัยให้เยาวชนของชาติมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ขยันอดทน ประหยัด มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเองและต่อส่วนรวม มีชีวิตที่พอเพียง ตามฐานานุกรม (กรมวิชาการ. 2544 : 1) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร และรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนา รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งในระดับที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชนเป็นพลังทางสังคม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 เล่ม 128 ตอนพิเศษ 152 ง ราชกิจจานุเบกษา : 49)

สภาพการณ์ปัจจุบัน การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมมีการแข่งขันสูงมากขึ้น ภายใต้กระแสของโลกไร้พรมแดน คนในสังคมต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในทุก ๆ ด้าน ทำให้การแข่งขันทางเศรษฐกิจมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้ค่าครองชีพปรับตัวสูงขึ้น ค่าของเครื่องใช้ปรับราคาสูงขึ้น วิธีการที่จะทำให้การดำรงอยู่ตามวิถีชีวิตประจำวันให้ผ่านพ้นภาวะวิกฤติการณ์เหล่านี้ไปได้ คือ การประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ สมดังพระปณิธานแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงสอนสั่งลูกหลานไทยเสมอ ให้รู้ซึ่งถึงความหมายของคำว่า “พอเพียง” การพัฒนาประเทศ

จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2549 : ไม่มีเลขหน้า)

เมื่อสะท้อนสภาพของสังคมไทยโดยภาพรวมพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ ผู้ซึ่งกำลังจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต มีภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมหลายประการ มีพฤติกรรมสัมพันธ์และยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพนัน การเที่ยวกลางคืน การรับค่านิยมของต่างประเทศจนกระทั่งสูญเสียความเป็นไทย จากการศึกษาสภาพการณ์เด็กและเยาวชน ปี 2548 – 2549 พบว่า เยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา 49 % ดื่มเหล้า 23% สูบบุหรี่ 31% เที่ยวกลางคืน มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี ก่อคดีอาชญากรรม 32,000 คดีต่อปี มีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 19 ปี ทำคลอดปีละ 70,000 คน มีเยาวชนอายุ 19 – 25 ปี พยายามฆ่าตัวตาย ปีละ 4,000 คน มีเยาวชน 30% ยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ (อมรวิทย์ นาคทรทรัพย์. 2551 : Website) นอกจากนี้ สมพงษ์ จิตระดับ (อ้างถึงใน บุญเลิศ จุลเกียรติ.2551: Website) ได้ศึกษาพบว่าวัยรุ่นไทยมีลักษณะความเสื่อม 12 ประการ ได้แก่ 1) สติปัญญาต่ำลง 2) อ่อนแอและเสเพลสิ่งเสเพล 3) อารมณ์ก้าวร้าวรุนแรง 4) หมกมุ่นทางเพศ 5) มีแนวโน้มจะก่ออาชญากรรม 6) ติดหลงในวัตถุ 7) เห็นแก่ตัว เอาแต่ใจ ไม่เชื่อเรื่องส่วนรวม 8) ไม่มีศาสนาและ วัฒนธรรม ไม่รู้จักผิดดีชั่ว 9) เครียดและไม่มีความสุขกับการเรียนรู้ 10) ชอบลอกเลียนและหาความสำเร็จโดยไม่เลือกวิธีการ 11) ชอบเล่นการพนัน 12) ทำงานหนักไม่เป็น

เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมของเยาวชนดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สะท้อนถึงสภาพการขาดคุณธรรมจริยธรรมอย่างรุนแรง ที่ควรจะได้รับการแก้ไขโดยเร็ว โดยวิธีการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อจะช่วยให้สังคมเข้มแข็งและมีเศรษฐกิจที่ดี เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนให้อยู่ดีมีสุข รู้จักความพอดีมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่มุ่งสู่คุณภาพในทุกด้าน โดยเฉพาะการเสริมสร้างคนในสังคมให้มีความรู้ มีภูมิปัญญา สร้างคุณค่าสังคมที่ตบตันพื้นฐานการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทย เป็นสังคมคุณภาพที่ยึดหลักความสมดุล สร้างคนให้เป็นคนดี คนเก่ง เป็นผู้ที่พร้อมด้วยความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดีพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ใน

สภาพแวดล้อมที่ดี โดยอาศัยวิธีการจัดการศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ พัฒนาเยาวชนไทยให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน

สังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมชาติตะวันตกอย่าง ต่อเนื่องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านสังคมและด้าน วัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ คนส่วนมากมีค่านิยมความสะดวกสบายจนเกิน จำเป็น ค่านิยมตามกระแสบริโภคนิยม การเสพลูขุมความทันสมัยตามค่านิยมวัฒนธรรมชาติ ตะวันตก ได้แก่ การดำรงชีวิตด้วยความหรูหรา ฟุ่มเฟือย การใช้ผลิตภัณฑ์ สินค้าราคาแพง เพื่อ แสดงสถานภาพทางสังคมหรือเพื่อเป็นการเสริมบารมี การบริโภคเพื่อตอบสนองความอยาก มากกว่าความจำเป็น โดยเฉพาะในหมู่วัยรุ่นซึ่งกำลังเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เป็นวัยที่ เริ่มรับผิดชอบตนเองมากขึ้น มีอิสระในการใช้จ่ายเงิน มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ยึดติดและลุ่ม หลงในวัตถุสินค้าที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น หลงไหลคลั่งไคล้สินค้าที่มียี่ห้อดังหรือสินค้า นำเข้าจากต่างประเทศ เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับตามแฟชั่น โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ซึ่งสินค้า เหล่านี้ล้วนมีราคาแพงกว่าสินค้าทั่วไป แต่ด้วยค่านิยมที่มีต่อสินค้าเหล่านี้ วัยรุ่นก็จะมีการ ค้นหาและซื้อมาใช้อย่าง โดยไม่คำนึงถึงการประหยัดและความจำเป็น ทำให้เกิดนิสัยการ ใช้ เงินที่เกินฐานะ การใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะของการเป็นทาสวัตถุ ต้องการมี ความเป็นเจ้าของและใช้สินค้าเพื่อยกฐานะทางสังคมของตนเอง มีความประสงค์เพื่อให้ได้รับ การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนในสังคมเฉพาะกลุ่มตนเอง เกิดความมั่นใจในการได้ใช้ได้มีวัตถุ สินค้า นั้น จะเห็นได้จากพฤติกรรมการซื้อสินค้าตามการโฆษณาที่นำเสนอสินค้าตามค่านิยม หรือแฟชั่นใหม่ ๆ เป็นสาเหตุให้เกิดความรู้สึกอยากซื้อ อยากได้เป็นเจ้าของและใช้สินค้านั้น ี่ง ๆ ที่เป็นไม่จำเป็น (ระพิน ทองเนื้อพันธ์. 2550 : 2)

จากการที่ผู้วิจัยรับราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการสอนและ กำกับดูแลความประพฤติของนักเรียน ได้พบเห็นพฤติกรรมของนักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรม การใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือยใช้ผลิตภัณฑ์ สินค้าที่มีราคาแพง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์พกพา เสื้อผ้ายี่ห้อราคาแพง ก่อให้เกิดค่านิยมการแข่งขันทางวัตถุ จากสภาพปัญหา และพฤติกรรมการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการเรียนและสุขภาพ กล่าวคือ ไม่สนใจการเรียน ขอบหน้าเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า สถานบันเทิง ร้านอินเทอร์เน็ต เที่ยวกลางคืน ทำให้ผลการ เรียนต่ำ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว จากค่านิยมในการบริโภคเช่นนี้เกิดการ แข่งขันในทางที่ผิด อวดมั่งอวดมี ด้วยการ ใช้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายที่มีราคาแพงและนิยม ตามกลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน นักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะดีก็กระทำโดยไม่เดือดร้อนมากนัก แต่ถ้า

อยู่ในครอบครัวที่ฐานะไม่ดีก็จำเป็นต้องพึ่งตนเองและจะทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองหมายปอง สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือความสับสนเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม ยิ่งเกี่ยวกับยาเสพติด-สร้างปัญหาและความเดือดร้อนขึ้นให้ครอบครัวของตนเอง สังคมและประเทศชาติได้

ฉะนั้นจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะคิดหาวิธีการป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนา ซึ่งควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่เด็กที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตอันเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว สังคมและประเทศชาติต่อไป จะต้องมียุทธศาสตร์การประหยัด คือ จะต้องรู้จักใช้เงิน สิ่งของเครื่องใช้ และทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่เป็นของตนเองและส่วนรวมให้เหมาะสมกับฐานะตนเองในการดำเนินชีวิต จะต้องลดพฤติกรรมฟุ่มเฟือย ด้วยความสำคัญของการพัฒนา จริยธรรม ที่จะต้องพัฒนาควบคู่กัน ไปด้วยกับการพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการดังกล่าวข้างต้นด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการพัฒนา จริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและหารูปแบบการพัฒนาจริยธรรม ด้านการประหยัดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปทำการวางแผนในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีจริยธรรม ควบคู่กับความรู้ ซึ่งจะก่อให้เกิดทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และประสบผลสำเร็จ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

คำถามการวิจัย

1. มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาจริยธรรม ด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคม และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่งผลต่อจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 หลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่เป้าหมาย เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. ขั้นตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ
 - ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนา จริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27

ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กับกลุ่มเป้าหมาย

3. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 1

3.1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด เฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 60 โรงเรียน นักเรียน จำนวน 58,447 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทายโรยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

3.2 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ระยะที่ 2

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเกณฑ์การเลือกกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

3.2.1 เป็นนักวิชาการด้านการศึกษา มีผลงานวิชาการด้านการพัฒนาส่งเสริม จริยธรรมนักเรียน จำนวน 5 ท่าน

3.2.2 เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกจากผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 5 คน ครู จำนวน 5 คน และ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน

3.3 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ระยะที่ 3

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยระยะที่ 3 ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ใช้วิธีจับสลากมาเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

4.1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่
 - 1.1) บุคลิกภาพ
 - 1.2) ความมีวินัย
- 2) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
 - 2.1) สภาพครอบครัว
 - 2.2) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 2.3) การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

4.1.2 ตัวแปรคั่นกลาง ได้แก่

- 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1) การเลียนแบบครูในการประหยัด
 - 1.2) การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด
- 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสังคม ได้แก่ การเลียนแบบสื่อในการประหยัด

4.1.3 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การประหยัดของนักเรียน

4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 ได้แก่

4.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ จริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และตัวแปรอิสระในระยะที่ 1 ที่มีผลต่อจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การปฏิบัติ ในสิ่งที่ดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคม และตนเอง

2. การประหยัด หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกถึงการยับยั้งใจและรู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงิน สิ่งของเครื่องใช้และทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่เป็นของส่วนตัวและส่วนรวม ตามความจำเป็น ไม่สุรุ่ยสุร่ายหรือฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายตามฐานะานุรูปแห่งตน มีการใช้จ่ายสิ่งของอย่างระมัดระวังให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รู้จักรักษา ซ่อมแซม ให้ใช้การได้ยาวนาน และรู้จักใช้สิ่งของที่ทดแทนกัน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการประหยัด หมายถึง สิ่งส่งผลต่อการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดของนักเรียนแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยสภาพแวดล้อมในสังคม และปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ บุคลิกภาพ ความมีวินัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองความต้องการในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เป็นการเฉพาะตัว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของ คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) (อ้างใน พัชรี ศิลารัตน์, 2556 : 9) โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) บุคลิกภาพแบบเก็บตัว ได้แก่ นักเรียนที่มีลักษณะเงียบขรึม ชอบอ่านหนังสือมากกว่าเข้าสังคม ไม่ชอบพบปะพูดคุยกับคนอื่นยกเว้นคนใกล้ชิด หรือเพื่อนสนิท ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบความตื่นเต้น ใช้ชีวิตอย่างเคร่งครัด มีระเบียบแบบแผน ควบคุมอารมณ์ และความรู้สึกได้ดี โดยปกติไม่มีพฤติกรรมในทางก้าวร้าว และค่อนข้างมองโลกในแง่ร้าย

2) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ได้แก่ นักเรียนที่ชอบเข้าสังคม ชอบงานสังสรรค์รื่นเริง มีเพื่อนมาก ช่างพูดช่างคุย ไม่ชอบการเรียนรู้หรือการทำงานตามลำพัง ชอบความสนุกสนาน ตลกขบขัน มองโลกในแง่ดี แต่อาจจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวบ้าง และค่อนข้างอารมณ์เสื่อง่าย

3.1.2 ความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติและควบคุมตนเองตามข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และในด้านของการประหยัด การใช้จ่ายเงินให้อยู่ในความพอดี เพื่อความสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

3.2 ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง สภาพครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด

3.2.1 สภาพครอบครัว หมายถึง บิดามารดาหรือผู้ปกครองอยู่ร่วมกัน บิดามารดาหรือผู้ปกครองหย่าร้างกัน หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองถึงแก่กรรมและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับนักเรียน

3.2.2 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้รายเดือนของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ได้รับ นับรวมกันเป็นรายเดือน

3.2.3 การเลียนแบบผู้ปกครองในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามอย่างผู้ปกครองในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ ผู้ปกครองซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ใช่ของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมการเลียนแบบที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ การเลียนแบบครู

การเลียนแบบครู หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน ประพฤติปฏิบัติตามอย่างครูในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ การซื้อของที่มีประโยชน์ ไม่ใช่ของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม (เอริสา มโนธรรม, อังใน พัทรี ศิลารัตน์, 2556 : 10)

5. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคม หมายถึง พฤติกรรมการเลียนแบบที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมในสังคมนอกข้างของนักเรียน ได้แก่ การเลียนแบบสื่อ และการเลียนแบบเพื่อน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การเลียนแบบสื่อในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามเอาอย่างสื่อในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว จาก การอ่านหนังสือ บทความ นิตยสาร การรับฟังรายการวิทยุ การรับชมรายการโทรทัศน์ และการรับชมภาพยนตร์เกี่ยวกับการใช้เงินอย่างประหยัดในการซื้อเสื้อผ้า การใช้โทรศัพท์ และการซื้อของใช้ส่วนตัว

5.2 การเลียนแบบเพื่อนในการประหยัด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามเขาอย่างเพื่อนในเรื่องของการใช้เงินอย่างรู้คุณค่าของเงิน การรู้จักใช้เงินได้อย่างเหมาะสมกับเงินที่ตนเองได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งต่อตนเอง และครอบครัว ได้แก่ เพื่อนชื่อของที่มีประโยชน์ ไม่ชื่อของตามผู้อื่น หรือตามอย่างในสื่อโฆษณา และรู้จักจัดสรรเงินส่วนหนึ่งในการอดออม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

1. ได้สารสนเทศว่าด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. ได้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ที่สามารถนำไปพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัดของนักเรียน นักศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่น